

BÉRES ZSUZSA

Sajtóreferens

Debreceni Egyetem, M.Tóth Ildikó Sajtóközpont

beres.zsuzsa@unideb.hu

VIRÁGOS MÁRTA

tudományos főmunkatárs

Debreceni Egyetem Általános Orvosi Kar

ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-0837-6080>

viragos.marta@inf.unideb.hu

JUBILEUMI DÍSZÜNNEPSÉG AZ INTEGRÁLT DEBRECENI EGYETEM ALAPÍTÁSÁNAK 25. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL 2026. február 16.

A Debreceni Egyetem 2000. január elsején öt egyetemi és három főiskolai karral kezdte meg működését. Az integráció negyedszázados jubileuma alkalmából díszünnepséget rendezett az intézményt fenntartó Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány és a Tiszántúli Református Egyházkerület. Az eseményen részt vett és köszöntőt mondott Sulyok Tamás köztársasági elnök, aki az ünnepség keretében adta át rektori megbízás okiratát Bács Zoltán egyetemi tanárnak, a Debreceni Egyetem új rektorának. Az intézmény alapításában végzett munkájuk elismeréseként Gróf Tisza István-emlékplakettet és díszoklevelet vehettek át mindazok, akik közreműködtek az egységes Debreceni Egyetem létrehozásában. Az ünnepségen a debreceni felsőoktatás integrációjában szerepet vállaló intézmények képviselői Ünnepléhes Nyilatkozat aláírásával erősítették meg szándékukat az eddigi együttműködés folytatására. A program ünnepi műsorral folytatódott az Egyetemi Templomban, majd koszorúzással zárult a Református Kollégium előtti Emlékkertben a Gályarabok emlékoszlopánál.

Kulcsszavak: egyetemtörténet, díszünnepség, integrált egyetem

JUBILEE CEREMONY ON THE OCCASION OF THE 25TH ANNIVERSARY OF THE FOUNDATION OF THE INTEGRATED UNIVERSITY OF DEBRECEN. The University of Debrecen began its operation on January 1, 2000, with five university faculties and three college faculties. On the occasion of the quarter-century anniversary of integration, a ceremony was organized by the Gróf Tisza István Foundation for the University of Debrecen, which maintains the institution, and the Trans-Tiszántúli Reformed Church District.

Keywords: university history, ceremony

Az intézmény rövid története a kezdetektől napjainkig

A város felsőoktatásának gyökerei a 16. századig nyúlnak vissza. 1538-ban alapították a Debreceni Református Kollégiumot, amely hosszú évszázadokon át játszott jelentős szerepet a magyar oktatásban és kultúrában. Ezt a dátumot őrzi a Debreceni Egyetem szimbóluma a gerundium is, utalva az elődökre, a hagyományokra.

1912-ben gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszterségének idején a XXXVI. törvénycikk elfogadásával két egyetem felállítását mondta ki az országgyűlés, az egyiket Pozsony, a másikat Debrecen székhellyel. A cívisvárosban öt karral (Református Hittudományi Kar, Jog- és Államtudományi Kar, Orvostudományi Kar, Bölcsész- és Nyelv- és Történettudományi Kar, valamint Mennyiség- és Természettudományi Kar) megalakult a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem, amely azonban csak két évvel később, 1914-ben kezdte meg működését három karral.

1918-ban IV. Károly király avatta fel az újonnan alapított Orvostudományi Kar központi épületét. A matematikai és természettudományi tárgyakat az 1923/24-es tanévtől kezdték tanítani a bölcsészkaron belül. Az önálló Természettudományi Kar 1949-ben kezdte meg működését.

Az intézmény 1921-ben vette fel gróf Tisza István, az 1918. október 31-én mártírhalált halt államférfi, volt miniszterelnök, a Református Kollégium egykori diákjának nevét, így az egyetem elnevezése Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetemre változott.

A II. világháborút követően 1949-ben politikai okokból megkezdődött az időközben ötkarúvá fejlődött egyetem széttagolása. A jogi kar működését még ugyanebben az évben ideiglenesen felfüggesztették, 1950-ben a teológiai kart választották le az egyetemről, és került egyházi fenntartással a Kollégiumhoz, az orvosképzést önállósítva pedig 1951-ben létrehozták a Debreceni Orvostudományi Egyetemet. Az egyetem 1945-ig viselte Tisza István nevét, ezután Debreceni Tudományegyetem, majd 1952-től Kossuth Lajos Tudományegyetemként működött tovább.

Az 1980-as években egyeztetések kezdődtek a széttagolt debreceni felsőoktatás újraegyesítéséről. Az események azonban csak 1996-tól gyorsultak föl, amikor egy törvénymódosítás kimondta, hogy 1998. december 31-ét követően egyetem csak abban az esetben működhet, ha több tudományterületen folytat megfelelő színvonalú képzést.

Végül 2000. január 1-jével létrejött az addigi Debreceni Agrártudományi Egyetem, a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Kossuth Lajos Tudományegyetem és a Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola integrációjával hazánk egyik meghatározó felsőoktatási intézménye, a Debreceni Egyetem, amely öt egyetemi és három főiskolai karral kezdte meg működését.

Napjainkban a Debreceni Egyetem a magyar felsőoktatás meghatározó, kiemelkedő intézménye. Nemcsak a hazai és nemzetközi oktatás, hanem a kutatás, innováció és fejlesztés, valamint a vállalati szférával való kapcsolattartás terén is élen jár. Az intézmény hazai és nemzetközi partnerekkel együttműködve sokoldalú és gyakorlati tapasztalatokra épülő, interdiszciplináris képzéssel, kutatással járul hozzá a legmagasabb szinten a jövő nemzedékének kineveléséhez. Az oktatás mellett az intézmény európai színvonalú betegellátó tevékenységet is végez, teljes körű ellátást nyújtva a város, a megye, a régió és sok esetben országos betegellátási kötelezettsége révén.

A Debreceni Egyetem fenntartói jogait 2021. augusztus 1-jétől törvényi felhatalmazással a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány gyakorolja.

Jubileumi Díszünnepség – Főépület, Aula

A Debreceni Egyetemet fenntartó Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány és a Tiszántúli Református Egyházkerület 2026. február 16-án nagyszabású, egész napos programsorozattal ünnepelte az integrált intézmény fennállásának negyedszázados jubileumát.

Az ünnepség a Főépület Aulájában kezdődött, ahol fanfárok hangjára vonultak be a rendezvény résztvevői.

A közönség soraiban a megye, a város, az egyházak képviselői mellett a két intézmény professzorai, oktatói, munkatársai foglaltak helyet, akik kézbe vehették a 2010-ben alapított Gerundium egyetemtörténeti folyóirat

legfrissebb számát, amelyben tanulmány jelent meg a debreceni egyetemi integráció előzményeiről és az első rektori ciklus, 2000. január 1 – 2001. július 31, történéseiről.¹

A megjelenteket elsőként Kossa György, a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány kuratóriumi elnöke köszöntött.

Kossa György, a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány elnökének köszöntő beszéde

¹ Fésüs, L. (2026). A DEBRECENI EGYETEM NEGYEDSZÁZADOS JUBILEUMA 2000–2025: AZ ELSŐ REKTORI CIKLUS 2000. JANUÁR 1 – 2001. JÚLIUS 31. Gerundium, 16(3-4), 180-227. <https://doi.org/10.29116/gerundium/2025/3-4/9>

Tisztelt Köztársasági Elnök Úr!

Tisztelt Excellenciás Főtisztelendő Érsek-metropolita Úr!

Excellenciás Főtisztelendő Megyes Püspök Úr!

Főtisztelendő Püspök Urak!

Főtisztelendő Esperes Urak!

Igazgató-Lelkész Úr!

Rabbi Úr!

Főgondnok Úr!

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

Képviselő Asszonyok és Urak!

Tisztelt Polgármester Úr!

Főispán Úr!

Elnök Asszonyok és Urak!

Kuratóriumi és Felügyelő Bizottsági tagok!

Tisztelt jelenlegi és volt Rektor Hölgyek és Urak!

Külön nagytisztetéssel köszöntöm határon túli társ Egyetemeink elnökeit és Rektorait!

Tisztelt Dékán Asszonyok és Urak!

Professzor Asszonyok és Urak!

Tisztelt Egyetemi Polgárok!

Meghívott vendégeink!

Hölgyeim és Uraim!

A mai nap túlmutat az ünnepelésen. Túlmutat egy évfordulón, és túlmutat egyetlen döntésen. A mai nap annak felismerése, hogy amit örököltünk, azt őrizniünk és továbbadnunk kell. Ma megerősítünk. Ma irányt szabunk. Ma kimondjuk azt, ami megtart bennünket. Negyedszázad telt el az egyetemi integráció óta, és közel fél évszázad azóta, hogy Debrecenben a tudás, a hit és a városi közösség ügye egymásra talált. Ez az idő nem pusztán múlt. Ez élő örökség – és az élő örökség mindig kötelez.

Joggal tehetjük fel a kérdést: miért most szükséges kimondani az egységet? Miért most kell ünnepélyes nyilatkozatban rögzíteni mindazt, amit sokan talán magától értetődőnek gondolnak? Azért, mert vannak korszakok, amikor nem az újrakezdés, hanem a megerősítés a feladat. Amikor nem új alapokat kell keresni, hanem rá kell mutatni arra a köszíklára, amely már eddig is megtartott. Amikor nem az irányváltás, hanem az iránytartás válik erkölcsi köteleességgé.

A Debreceni Egyetem ilyen köszíkla. És közössége ilyen fundamentum. Ez a fundamentum nem tegnap született. 1538-ban a Református Kollégium megalapításával itt, Debrecenben indult el az a szellemi folyamat, amely évszázadokon át a magyar műveltség egyik tartóoszlopa lett. 1912-ben az Országgyűlés döntése nyomán megszületett az állami egyetem, a Magyar Királyi Tudományegyetem Debrecenben – annak bizonyítékaként, hogy a nemzet a tudás ügyét stratégiai jelentőségűnek tekinti.

A történelem azonban nem mindig volt kegyes. Volt idő, amikor az egyetemet megfosztották vagyonától, szétszabdalták intézményi rendjét, és megpróbálták gyengíteni autonómiáját. A tudomány világa mindig változó világ volt. Mégis: az universitas gondolata megmaradt. Mert nem épületekben élt, hanem emberekben.

Ezért volt történelmi jelentőségű a 2000. évi integráció: amikor különböző intézmények és vezetők félretették az egyéni érdekeket, és a közösség jövője mellett döntöttek. Tisztelet és köszönet nekik!

Ez megalapozta a 2021-es modellváltást is, amely meghatározó, mert visszaadta az egyetemnek a valódi autonómiát: a szabad döntés, a felelős gazdálkodás és a hosszú távú építkezés lehetőségét. A megújult egyetemi modell, mely az autonómia alapvető feltétele volt, kiemelt fontosságú a jövő fejlődésének, a nemzetközi szintű egyetem erősödésének szempontjából is.

Az elmúlt öt év sikerei – az oktatásban, a kutatásban, az innovációban, gazdálkodásban és nem utolsósorban az egészségügyben – ennek az autonómiának a gyümölcsei, és mindez ma nem lenne, ha elődeink 1538-ban, 1912-ben, 2000-ben és 2021-ben közös bölcsességgel nem hozták meg időben azokat a döntéseket, amelyek megalapozták a debreceni felsőoktatás hosszútávú jövőjét. Így biztosítva a jövő generációjának, a térség, Debrecen és a hazsa felemelkedésének lehetőségét.

Mert a Debreceni Egyetem nem csupán tanít és kutat, gyógyít, életet ment. Hanem emberi méltóságot ad és véd! A Klinikai Központban minden ember ugyanazzal a figyelemmel találkozódik. Ez is az universitas erkölcsi rendjéhez tartozik.

Eszmék, ideológiák, politikai rendszerek jöttek és mentek. De az egyetem akkor maradt valóban egyetem, amikor nem engedte, hogy az aktuális szelek elfújják az időtálló értékeket! Amikor ragaszkodott a jog rendjéhez, az erkölcs mértékéhez, az etika parancsához, és abhoz a hithez, amely nem szűkíti, hanem tágítja az emberi értelem horizontját.

Engedjenek meg egy egyszerű példázatot.

A folyó medrét többnyire nem látjuk. Csak akkor válik láthatóvá, amikor áradás jön. Akkor derül ki, mi tartja a vizet, mi ad neki irányt. Ha nincs meder: pusztítás következik. Ha van: akkor az az életet jelenti. Az egyetem medre az értékrendje. A jog, az erkölcs, az etika és a hit egysége. Ez ad irányt a szabadságnak, és tartást az autonómiának.

Ma különös hálával gondolunk azokra, akik előttünk jártak. Rektorokra, vezetőkre, professzorokra, akik nem csupán intézményt vezettek, hanem jövőt formáltak. És hálával gondolunk Debrecen városára is, amely nem kívülállóként, hanem sorsközösségben él az egyetemmel. Köszönjük a város vezetésének, közgyűlésének azokat a nagylelkű döntéseket, amellyel az egyetem fejlődését mindig segítette.

Ma nemcsak megemlékezünk. Ma ünneplünk, és ma ünnepélyesen kinyilvánítunk. Aláírjuk közös ünnepi nyilatkozatunkat, elismeréseket adunk át, és megerősítjük: határon innen és túl egy test és egy lélek vagyunk. Kimondjuk, hogy a valós értékekben és értékesteremtésben hiszünk egy olyan világban, ami hasznelvévé vált társadalmi és emberi kapcsolatokban egyaránt, ezért fontos, hogy egyetemünk fényt és példát mutasson és bevilágítsa azt az utat, amely visszavezet a valós értékekhez és ezáltal ismét az ember kerül középpontba! Ma több mint 52 000 szív dobban együtt hallgatók, oktatók, kutatók, gyógyítók szíve – és mind hozzájárul ahhoz, hogy a Debreceni Egyetem a haza felemelkedésének szolgálatában álljon. Ez az irány, ez a felelősség és ez a jövő!

Ez a jövő elkezdődik a mai napon. Tanúi lehetünk még egy felemelő ünnepi eseménynek és egy korszakváltásnak is. Egy kiváló ember: Professzor Dr. Bács Zoltán úr veszi át Köztársasági Elnök úrtól a Rektori Kinevezési Okmányát. A Debreceni Egyetem Szenátusa egyhangú ajánlása és a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány, mint az alapítói és fenntartói jogokat gyakorló kuratórium egyhangú döntése és felterjesztése alapján. Ez a bizalom és egyben megbízatás felelősséget és szolgálatot jelent. Hiszem és vallom, hogy Professzor úr tovább fogja vinni mindazt, amit az elődjaink ránk hagytak, és azokat a fundamentumokat erősíti tovább. Kószíklaként védelmezi az egyetemi autonómiát, kiáll az egyetemi polgárokért, a ránk bízott betegekért, és döntéseiben vezérli a közös bölcsesség. A jog, erkölcs, etika és a hit egysége mellett végzi majd a napi tevékenységét az oktatás, a kutatás, a gyógyítás, a gazdálkodás, a kultúra és az egyetemi sport területén. Kérem az egyetem közösségét, hogy ebben a szolgálatban tisztelje, támogassa, hogy az egyetem, Debrecen városa és a haza felemelkedésében, a közösség érdekében végzett tevékenysége sikeres legyen! Kívánok neki mindannyiunk nevében ehhez sok erőt, egészséget, sikereket és kedves családjának kitartást, szeretetet, boldogságot! Kérem ehhez Isten áldását!

Isten áldja a Debreceni Egyetemet, a Debreceni Református Hittudományi Egyetemet, az egyetemi polgárokat, Debrecen városát és közösségeit, határon túli testvéreinket, nemzetünket és szeretett hazánkat, és adjon bölcsességet ahhoz, hogy ezt az örökséget méltón tovább vigyük.

Ezt követően Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke köszöntötte az ünnepség résztvevőit.

Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspökének köszöntő beszéde

Excellenciás Köztársasági Elnök Úr!

Tisztelt Elnökség!

Meghívott egyházi, társadalmi és egyetemi vezetők!

Kedves Vendégeink!

Hölgyeim és Uraim!

Városunkban a protestáns kollégiumi iskolakultúra a 16. századtól különös gondot fordított az iskoláztatásra, hogy eleget tegyen annak a református hitvallási követelménynek, hogy „tartsuk fenn az igehirdetés szolgálatát és az iskolákat”. (Heidelbergi Káté 103. fejelet) Nem kisebb ösztönző erő vezette ebben a régiókat, mint az a prófétai felismerés, amelyet Hóseás próféta így vallott: „elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való...” (Hós 4,6), mert bizony veszedelemes, ha nincs Istenismeret és ha torz az emberismeret tudománya. Hogy ez a veszedelem ne következzen be Debrecenben, ezért talált otthonra itt a tudományok egyetemessége már a tudományegyetem hivatalos megalapítása előtt. Népvésző válságidőkben, lélekpusztító korokban, veszedelemes szellemi áramlatok között tette a tudományok európai örököstornyává Debrecen a biblikus-humanista, görög-latin műveltség és az empirikus-természettudományos gondolkodás.

A Református Kollégium történetében meghatározó jelentőségű tanár-csillagok többszöri iskolateremtő együtt állása előlegezte meg, hogy ez a lelki-szellemi erő elvezessen az egyetemmé válás korszakához.

1870-ben ennek tudatában vetette fel először Török József orvos, akadémikus az egyetemmé alakulás ideáját. Innentől kezdve folyamatosan jelen volt a helyi és az országos egyház fórumain a debreceni protestáns egyetem ügye. A szándék és a megvalósítás azonban sorozatosan megakadt az anyagiak hiánya miatt. A Tiszántúli Református Egyházkerület és a város 1907-ben

határozta el magát az önálló cselekvésre. Eredményes tanszékalapításokkal 1908-ra felfejlesztették a bölcsészeti akadémiát, és tovább erősítették a teológiai képzés mellett a jogakadémiát is.

Azán háttértárgyalások, ígéretetek, emlékirat felterjesztés és miniszteri leiratok váltogatták egymást. A költségekről és a terhekről számbahozták, a városi, állami és egyházi érdekekről pedig sajtóvitaták zajlottak az egyetempártiak és az egyetem-szkeptikusok között. Demonstrációkban sem volt hiány: 1911 őszén például 600 fős küldöttség és mintegy 100 országgyűlési képviselő járt az egyetem ügyében Budapesten a miniszternél, hogy tanúsítsák: a debreceni egyetem létrehívása országos érdek.

Baltazár Dezső püspök méltán mondhatta 1912-ben, hogy ennek a folyamatnak a protestáns egyetem lett volna az igazi koronája, de „ha a magyar nemzeti művelődés az ellenkező szelek fúvása mellett csak úgy tudhatott magának újabb szilárd templomot építeni, ha fundamentumába egy református intézmény gránitköveit építi bele: odaadjuk a gránitkövet.”

Így lett a Debreceni Tudományegyetem bölcsője a Református Kollégium, amelynek akadémiai szintű tagozataiból alakultak ki az egyetem fakultásai, amelyek hozták magukkal az ősi Kollégium szellemi örökségét, mélyre ereszkedő és számtalan nemzetközi kötődésű tudományos kapcsolatát, nemzeti elkötelezettségét. A Trianon utáni bonyolult szellemi-lelki-politikai viharok közepette, a felfokozott nacionalista közhangulat idején a radikalizálódás ellen ható, azt visszafogó, fajelmélet-mentes nemzeti identitástudat ápolásában jártak élen Hittudományi Karunk professzorai. Ők lelki szabadsággal kötelezték el magukat arra, hogy a revizionizmus és a terjedő fasizmus kettős szorításában a debreceni Kollégium legjobb hagyományait erősítsék fel a leendő lelképászorokban, egyetemi hallgatókban. Nemzetismeretünket és emberismeretünket azóta is nem szabad, hogy a szűklátókörű provincializmus és a pöffeszkedő sovinizmus jellemezze, számunkra a bibliai mércéjű kritikus nemzetszeretet az egyetlen járható út.

Ennek az időszaknak pontosan 75 esztendeje, az 1950/51-es tanévtől vetett véget a Rákosi-korszak diktatúrája. Szomorú évforduló... Ekkor a hatalom – átszervezésre hivatkozva – leválasztotta az egyetemalapító Hittudományi Kart az átszervezett Debreceni Tudományegyetem testéről. Mondhatnánk, hogy amputálták, de milyen jó, hogy nem haltunk bele.

Amit azonban a hatalom a kárunkra gondolt, abból mégis áldás fakadt a Református Kollégiumba visszaköltözött Debreceni Református Teológiai Akadémián.

Isten iránti hálaadással emlékezünk arra, hogy a Teológiai Akadémiánk 1950 után is közvetlen és kölcsönös kapcsolatban maradt a Debreceni Egyetem jogelőd szakegyetemeivel, hiszen a fokozatos testületeink és azok vezetői mindenkor magas szintű kapcsolatot ápoltak egymással, mert a gyökerek akkor is azonosak voltak.

Áldás lett számunkra a Debreceni Universitas Egyesülés, majd a Debreceni Egyetemi Szövetség, amelyben alapító tagként számíthattunk egymásra. A hiányzó törvényi feltételek következtében a Hittudományi Egyetem nem vált 2000-ben az integrált Debreceni Egyetem karává, de a tudományos együttműködés folytatása érdekében 25 esztendeje aláírtam akkori rektoroként a társult tagságról szóló együttműködési megállapodást, amit azóta megtöltöttünk tartalommal, többször bővítettünk és több területen ma is folytatjuk a közös képzéseket.

Köszönetet mondok a Debreceni Egyetemnek azért, hogy ezek az élő kapcsolatok jelenleg is erősítik a közös gyökerekből fakadó testvérintézmény jellegünket.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetemet fenntartó Tiszántúli Református Egyházkerület közössége nevében azokkal a gondolatokkal köszöntöm a kedves megjelenteket, a Debreceni Egyetemet, amelyeket az egyetem első rektora, Kiss Ferenc teológiai tanár mondott az első tanévnyitó alkalmával:

„Debrecen Tudományegyeteme! A múlt bölcsen megalapozta jövődet, ... az utat járd szélesebbre, az Isten félelmét alapozd meg jobban, a kultúra tüzeit lobbantsd nagyobb lángra, a szabadság kultuszát fejleszd mind magasabbra, és a nemes patinát ne eltüntesse, inkább aranyozza meg gondos utódságod. Ez a létjogod, ebben fogsz győzni. Az Isten segítsen!”

Ebbez mi maiak csak azt tebetjük hozzá, hogy legyen így (abogy szoktuk mondani: Ámen.), mert akkor valóság lesz, hogy nem marad tudományt nélkülöző a mi népünk, és nem fog elveszni, hanem élni fog!

Köszönöm a figyelmüket!

Az eseményt megtisztelte jelenlétével Sulyok Tamás, Magyarország köztársasági elnöke.

Sulyok Tamás, Magyarország köztársasági elnökének köszöntő beszéde.

Tisztelt Rector Úr, Kancellár Úr, Elnök Úr!

Főtisztelt Püspök Úr!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Szeretettel köszöntöm mindannyiukat a Debreceni Egyetem integrációjának negyedszázados jubileumán.

Nem túlzok, ha azt állítom, hogy 25 évvel ezelőtt az egész nemzet életét érintő jelentős változás zajlott le városukban. Nagy ívű és hosszú időkre szóló változás.

A Debreceni Egyetem integrációjával messze földön egyedülálló tudásközpont jött létre. A Debreceni Agrártudományi Egyetem, a Debreceni Orvostudományi Egyetem, a Kossuth Lajos Tudományegyetem és a Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola egy egységes patinás intézményben egyesült. Négy felsőoktatási bázis adta össze a versenyképes tudásának erejét és nemzetközi kapcsolati hálóját. Együtt emelték magasra Debrecen városának nevét, és vele együtt növelték a magyarság önbecsülését és nemzetközi hírnevét.

Az itt előadó tanárok és az itt tanuló hallgatók tízezrei részesei és megvalósítói lehettek mindannak, amit az egyetem 1912-es elindulásakor az alapítók megálmodtak. Építői és formálói lettek annak a nagy és egységes universitasnak, ami a XX. század elején elindult, és amit a nemzetidegen szocializmus szétdarabolt, vagy a Jogi Kar esetében évtizedekre teljesen fel is számolt. Debrecenben egy világszínvonalon jegyzett, a nemzetközi felsőoktatási rangsorokban egyre inkább előrelépő egyetem született újjá az ezredfordulón.

Tisztelt Ünneplő Közösség!

A Debreceni Egyetemen különleges helye van Magyarországnak jövőjének formálásában. A kiművelt emberfők sokasága – Széchenyi örökérvényű intését nem feledve tudjuk – egyenlő a nemzet igazi hatalmával, sorskérdés. A tudás ereje képes meghatározni a magyarság jövőjét. Egy egyetem léte mindig magában hordozza a nemzet felemelkedésének vízióját. Miközben kapcsolatokat épít a tudományos világban, képzettségével elsősorban a hazáért szolgálja.

Az alma mater egyszerre adja a legmagasabb tudást és a hivatás szellemiségét. Az ésszt és a szívet. Az elméleti és a gyakorlati tudás szerepe evidens. De nem nélkülözhető az elszántság tüze sem. Az, hogy a diplomások jó orvosok, jó tanárok, jó bölcsészek, jó agrárszakemberek, jó jogászok vagy jó informatikusok akarjanak lenni. Olyan emberek, akikben egyszerre munkálkodik a jó szándék egyéni egzisztenciájuk kiteljesítése és a közösségük iránt. Akik pályájukon haladva valóban szeretik a hivatásukat.

Akik képesek magukat a diákjaik tanításának szentelni, képesek szolgálni a gyógyítás vagy az igazság ügyét, akik egy életre elköteleződnek a tudomány, a művészet vagy a mezőgazdaság értékei iránt. Akiknek az életéből nem veszett el a közösség, a saját országunk és nemzetünk szolgálatának ethosza.

A város diplomásainak komoly beleszólásuk lehet abba, miként fog alakulni hazánk sorsa a 21. században. Abba, hogy milyen lesz Debrecen, Magyarország vagy éppen Európa élete 25, 50 vagy 100 év múlva. Mindez persze leegyszerűsítés, amellyel a felelősség súlya láthatóvá válik.

De beérhetjük-e kevesebbel? Egy egyetem sosem lehet csak oklevélgyártó gépezet, ahol a fiatalság egy része eltölt néhány szép évet.

Hazánk egyetemei a magyarság sikerének erőforrásai. Magyarország második legnagyobb városában, a vidék fővárosában, a Debreceni Egyetem kifejezetten az. Itt mindig elvárás volt a magas színvonal és tiszta szellemiség. A Református Kollégium jelmondata, az „Orando et Laborando” lassan fél évszázad ma is hat a város campusain. Nyomatékosítja, hogy itt mindig fontos volt, hogy mi van a fejekben, és mi lakik a szívekben.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A 25 évvel ezelőtt elindult évfolyamok új útra léptek, egy egységes intézmény hallgatói lettek. A Debreceni Egyetem azóta az egész ország büszkeségévé vált. Kívánom, hogy haladjanak tovább rendületlenül ezen az úton! Legyenek sikeresek, legyenek a magyar emberek boldogulásának előmozdítói!

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Az ünnepi szónoklatok sorát Papp László, Debrecen Megyei Jogú Város polgármestere zárta.

Papp László, Debrecen Megyei Jogú Város polgármesterének köszöntő beszéde

Főtiszteltű Püspök úr!

Tisztelt Köztársasági Elnök úr!

Tisztelt Miniszter úr, Kuratóriumi Elnök úr!

Tisztelt Rector urak, Kancellár úr!

Hölgyeim és Uraim!

„Legyen ez a kő olyan szilárd alapja a föléje emelendő egyetemi központi épületnek, mint amilyen biztos alapjai ennek a fiatal egyetemnek azok a nemes tradíciók, melyeket elődje, a háromszázados debreceni Református Kollégium hagyott reá. (...) Ez az áldásos termékenység honoljon továbbra is e falak között, s neveljen most már mint egyetem is sok és híres bajnokot a tudománynak és a hazának egyaránt.”

Ezeket a veretes mondatokat tartalmazza az az okmány, amelyet résztokba zárva helyeztek el a földbe itt, néhány méterrel alattunk: a Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem központi épületének alapkövetelési ünnepségén, 1927. június 3-án.

A szöveg arra utal, hogy Debrecen oktatási tradíciói a messze régmúltba nyúlnak és korántsem az 1912-ben alapított egyetemével vált a Kárpát-medence észak-keleti részének oktatási centrumává. Sokkal inkább jogelődjének, a Debreceni Református Kollégiumnak köszönhetően már a 16. századtól kezdve az ország egyik legfontosabb iskolaközpontjává, alap-, közép- és felsőfokú oktatási centrumává fejlődött.

A fél évezredes Református Kollégium és a jogutód egyetem szoros összefonódó kapcsolatát jelzi, hogy az ősi iskola fenntartói az évtizedek óta tervezett nagy vállalkozás érdekében lemondtak főiskolai fakultásairól. Az új egyetem a Kollégium épületeiben és tagozataiból alakult meg, a 27 újonnan kinevezett egyetemi tanár közül 17 korábban a kollégium professzora volt.

Az pedig, hogy a fiatal felsőoktatási intézmény önálló épületekbe költözhetett, köszönhető az egyetem, a református egyház és Debrecen város hosszú évszázadokra nyúló, ám a jelenünkben is megmutakozó szoros kapcsolatának, kölcsönös támogatásának. Mégpedig úgy, hogy hatalmas kiterjedésű, mintegy 80 hold városi területet ajándékozott az egyetemnek itt, a Nagyerdőn. Az építkezésekre 5 millió koronát, a klinikai épületek felhúzásához pedig további 25 hold területet és újabb 3 millió koronát adományozott Debrecen.

Hölgyeim és Uraim!

Nemcsak a múltban volt jellemző, hanem a jelenben is élő és kölcsönös ez a támogatás. Egyrészt a Debreceni Egyetem és Debrecen városa között, másrészt pedig e két nagy intézmény, valamint a Református Kollégium, az abban működő Hittudományi Egyetem és fenntartója, a Tiszántúli Református Egyházkerület között.

Ezen együttműködés messze túlmutat az intézményeket vezetőik személyén. Mondhatnám azt is, hogy ezen együttműködés Debrecenben olyan mértékben organikus, hogy az a személy, akit az a megítéltetés ér, hogy ezen szervezetek bármelyikének vezetője lehet, annak tudni kell azonosulni az együttműködés ügyével és azt szívvel lélekkel kell szolgálnia.

Ennek az együttműködésnek a legnemesebb vonása, hogy ez nem jár azszal, hogy fel kellene adni bárkinek is az önazonosságát, mert az együttműködés fő erénye, hogy mindannyian tiszteletben tartjuk az együttműködésben részt vevők integritását. Ezen debreceni szövetség fő célja, hogy az évszázados hagyományokra építve előmozdítsuk a nemzet szellemi, kulturális és társadalmi fejlődését, sőt Trianon után mindezt már úgy, hogy ennek hatása az ország határain túl is érzékelhető legyen.

Az egymásra utaltság, egymás kölcsönös támogatása azért is büszkén vállalt örökségünk, azért tiszteletre méltó tradíciónk, mert mindez egyszersmind páratlan versenyelőnyt is jelent városunk számára a jelenben és a jövőben is.

Az a tapasztalatunk, hogy a szoros együttműködéssel, közösen, sokkal adekvátabb válaszokat tudunk adni a gazdasági, társadalmi vagy akár környezeti kihívásokra, sokkal hatékonyabban vagyunk képesek reagálni a kül- és a biztonságpolitikai nehézségekre, valamint a kreativitást és az ipari fejlesztéseket igénylő feladatokra, mintha izoláltan végeznék a munkánkat. Mindannyiunk meggyőződése ugyanis, hogy kizárólag összefogással, a tudásközpontok egybekapcsolásával van mód korszerűen, szakmailag megalapozottan felelni a legfontosabb kérdésekre.

Abogyan száz évvel ezelőtt, az 1920-as, 30-as években Debrecenben, úgy a rendszerváltás utáni évtizedekben is a város, az egyetemek és az egyházak szoros együttműködésének köszönhetően, valamint kormányzati támogatások és európai uniós források okos felhasználásával hatalmas fejlesztések valósultak meg, amelyeknek köszönhetően a Debreceni Egyetem nemzetközi mércével mérve is a térség kiemelkedő tudásközpontja lett, és szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy ez elemi erejű hatással bír a bennünket körülvevő gazdasági, társadalmi és tudományos élet fejlődésére.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az egységes Debreceni Egyetem 2000. január elsejével kezdte meg működését, több mint 30 ezer hallgatóval. Az elmúlt 25 esztendő bebizonyította, hogy bölcs döntés volt az akkori kormányzat részéről az integráció jogi és gazdasági feltételrendszerének kialakítása, másrésztől bölcs döntés volt az egyetemi vezetők részéről az integráció támogatása és előmozdítása. Ma az egységes Debreceni Egyetem a város és térsége fejlődésének egyik legfontosabb erőforrása. Az egyetem oktatói által végzett tudományos és oktatási tevékenységnek köszönhetően pedig Debrecen Közép-Európa legversenyképesebb városai közé lépett elő.

Sem a város az egyetem nélkül, sem pedig fordítva nem lehattünk volna ennyire sikeresek, hiszen a kölcsönös előnyökre és képességekre építve létrehoztuk Közép-Európa egyik legnagyobb városi gazdaságát Debrecenben, amely óriási hatással volt és lesz az egyetemi fejlesztésekre, új képzési irányok megjelenésére, az ipar-tudomány-oktatás hármásának organikus és szoros együttműködésére. Meggyőződésem, hogy az elérhető előnyök és eredmények tekintetében még csak az út elején járunk és a java még csak ezután következik. De ami ezzel együtt is a legfontosabb, hogy a legmodernebb képzési lehetőségeknek köszönhetően a

Debreceni Egyetem mind hazánkban, mind külföldön egyre népszerűbb. Mindezen körülmények kötelezővé teszik számunkra, hogy a gazdaság-, tudomány-, oktatás-, város- és térségfejlesztés területein hozzákezdjünk egy 2050-ig tartó időszak stratégiai tervezéséhez.

A 21. század első 3 évtizedét megnyertük. Akkor vagyunk méltóak a nagy elődökhöz, ha az elért eredményekre építve stratégiát alkotunk a jövőre nézve, azaz a céllal, hogy a bennünket követő generációk sikeres, biztonságos és kiszámítható jövőt lássanak maguk előtt. Ebben a stratégia-alkotásban a városnak és az egyetemnek ugyanúgy együtt kell dolgoznia, mint ahogy ezt tettük a Debrecen2030 program kapcsán.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Amikor elődeink 1932. május 15-én, pünkösd vasárnapján ünnepélyesen felavatták ezt az épületet, ahol most emlékezünk, az akkori polgármester, Vásáry István (a nemrég elhunyt világhírű karmester, Vásáry Tamás nagybátyja) a következőképpen méltatta Debrecen, az egyetem és az egyház együttműködésének élő hagyományait:

„... a századok összeforrottsága (...) az ősi főiskola és a város lakosságának lelkében soha el nem választható közösséget, (...) teljes lelki egységet hozott létre. (...) Ebben az órában, amikor az épület rendeltetésének átadatik, és így az egyetem századokra új otthonhoz jut, tekintetünk egyrészt a múltba vetődik vissza, másrészt előre, a jövőbe szegeződik.”

Bízom abban, Hölgyeim és Uraim, hogy a város, az egyetemek és az egyházak együttműködése Debrecenben olyan szoros, hatékony és harmonikus lesz a közlebbi és a távolabbi jövőben, mint amilyen viszony jellemezte a közös múltunkat mindig is. Javaslom, hogy tekintetünket szegezzük a jövőre és folytassuk azt a munkát, amelyet elődeink évszázadok óta sikeresen végeznek és amely nélkül ma nem ünnepelhetnénk és nem tekinthetnénk optimistán a jövőbe.

Debrecen városa nevében tisztelettel köszönöm a Debreceni Egyetem valamennyi polgárának hazánk és városunk érdekében végzett munkáját és kívánom, hogy évszázados értékekre épülő közös munkánkat olyan eredmények kísérjék, mely által nemzetünk és városunk fejlődése is töretlen marad!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

A díszünnepségen a Debreceni Egyetem alapítói és fenntartói jogait gyakorló Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány Kuratóriuma a Debreceni Egyetem integrációjának negyedszázados jubileuma alkalmából Gróf Tisza István-emlékplaketteket és díszokleveleket adományozott.

A kitüntetésben részesülők rektori, dékáni, főigazgatói vagy intézetvezetői munkásságuk során nem csupán egy intézmény irányítását látták el, hanem közösséget formáltak, szellemi és erkölcsi tartást erősítettek, és hozzájárultak ahhoz, hogy a Debreceni Egyetem a történeti folytonosságában, autonómiájában és értékalapú működésében megerősödve szolgálja a tudományt, az oktatást és a nemzet jövőjét.

Az eseményen a debreceni felsőoktatás integrációjában szerepet vállaló intézmények képviselői a díszünnepség alkalmából készült Ünnepélyes Nyilatkozat aláírásával erősítették meg az eddigi együttműködés folytatása iránti szándékukat.

A nyilatkozatot az aláírást megelőzően Vranycz Artúr, a Csokonai Nemzeti Színház színművésze, rendezője, a Debreceni Egyetem Előadóművészeti Intézetének igazgatója olvasta fel.

Ünnepélyes Nyilatkozat a debreceni egyetemi közösség és Debrecen városa egységéről, történeti folytonosságáról és közös küldetéséről

Mi, akik az idő folyásában a debreceni universitas szolgálatára rendeltettünk, egykori és jelenlegi polgárai, vezetői, oktatói és hallgatói, városunk közösségével együtt, az 1538 óta működő Debreceni Református Kollégium és az erre épülő 1912-ben létrehozott Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem szellemi örökségének tudatában, az egyetemi integráció negyedszázados évfordulóján, az alábbi Ünnepélyes Nyilatkozatot tesszük.

Valljuk és ünnepélyesen kijelentjük, hogy a Debreceni Egyetem, annak alapítói és fenntartói jogait gyakorló Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, annak alapítói és fenntartói jogait gyakorló Tiszántúli Református Egyházkerület, továbbá Debrecen városa századok változásai, történelmi megpróbáltatásai, intézményi átalakulásai után is egy és oszthatatlan szellemi közösségként él és működik.

A debreceni felsőoktatás története szorosan összekapcsolódik a magyar protestantizmus szellemiségével, amely a hitet, a lelkiismeretes tanítást és tanulást, a felelősségteljes munkát és a teljesítményt egységben szemléli. E hagyomány a múltban a nemzet megerősödését szolgálta, s meggyőződésünk szerint a jövőben is irányt mutat a tudás, az erkölcs és a közösségi felelősség összhangjában, határainkon innen és túl.

Debrecen egyszerre a szabadság őrvárosa és európai egyetemváros, ahol a templom és tudomány, kollégium és város, az egyén és a haza ügyei, a nemzeti és az egyetemes értékek évszázadok óta egymásba fonódnak. Debrecen Magyarország egyetlen olyan városa, ahol közel ötszáz éve rakták le a folyamatosan működő felsőoktatásunk alapjait.

Kinyilvánítjuk, hogy egyetemeink értéke nemzeti kincs, mely a magyar szellemi örökség, tudományosság és közjó maradandó letéteményese. Hatása Debrecent a világra nyitott párbeszéd és a nemzetközi együttműködés jelentős szereplőjévé teszi.

Hálával és tisztelettel hajtunk fejet elődeink előtt, akik életüket, munkájukat és bölcsességüket tanítványaik láncolatán át hagyták örökül. A tudományok művelése által jövőt formáltak, ítéletük, mértéktartásuk történelmi állandóságot és folyamatos fejlődést biztosított.

Megerősítjük, hogy az egyetem szabadságának és biztonságának alapját a jog, az erkölcs és az etika egysége adja. Kiegészülve a hittal, ami a vallásos meggyőződésen túl bizalom a tudomány igazságának megtartó erejében, az oktatás nemes rendeltetésében és az emberi értelem felelősségében. Hiszünk, hogy ezek mentén őrizhető meg az intézményi autonómia, mely a szabad kutatás és képzés elengedhetetlen feltétele.

Egyetemeink saját polgárainak alkotó közössége – ahol a kutatás és az oktatás egységben áll, ahol a gondolat és a véleménynyilvánítás szabadsága a szellemi megújulás forrása – mindenekelőtt a fiatalokért, a hallgatókért tevékenykedik, hogy tudásban, jellemben és felelősségben megerősödvé járuljanak hozzá a társadalom fejlődéséhez, a nemzet felemelkedéséhez, biztonságához és békéjéhez.

Egyetemeink a humanista hagyományok és értékek őrzői, közvetítői: az emberi méltóság tiszteletét alapvető követelménynek tekintve elkötelezettek a minőség, a kiválóság és a teljesítmény iránt. A tudást nem öccélnak, hanem a közösség gyarapodásának és az emberiség szolgálatát előmozdító erőnek tekintik, tudatában annak, hogy a tudás hatalom, amely csak erkölcsi felelősséggel válhat áldássá.

Egyetemünk küldetésének része az oktatás és kutatás mellett az egészség megőrzése, a gyógyítás és a betegellátás. A klinikai közösség tudásával, emberségével és felelősségével a betegek gyógyulását és az emberi élet szolgálatát vállalja hivatásának.

Végezetül kijelentjük múltunk örökségét megőrizve, korunk feladatait vállalva és a jövő iránti alkotó bizakodással, hogy együtt kívánjuk tovább építeni a debreceni universitást, gazdálkodva a ránk bízott szellemi és anyagi javakkal, hogy az eljövendő nemzedékek számára is biztos fundamentum, szellemi menedék és irányt mutató világítótorony maradjon, példát adva a tudás, a felelősség, az emberi méltóság tisztelete és a jövő iránti elkötelezett szolgálat egységében.

Kelt Debrecenben, 2026. esztendő február hónapjának 16. napján,

a Debreceni Egyetem, annak alapítói és fenntartói jogait gyakorló Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem, annak alapítói és fenntartói jogait gyakorló Tiszántúli Református Egyházkerület, továbbá Debrecen városa egy akarattal tett nyilatkozataként.

A dokumentumot kézjegyével látta el

Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke,

Baráth Béla, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora,

Papp László, Debrecen polgármestere,

Szilvássy Zoltán, a Debreceni Egyetem rektora,

Bács Zoltán, a Debreceni Egyetem kancellárja és

Kossa György, a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány Kuratóriumának elnöke,

aki az aláírásokkal ellátott dokumentumot ünnepélyesen nyújtotta át Sulyok Tamás köztársasági elnöknek.

A Debreceni Egyetem Főépületének Aulájában rendezett ünnepség zárásaként a Tiszántúli Református Egyházkerület és a Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány közös ajándékát, egy jelképes egyetemi gerundiumot és az egyetemalapítást ábrázoló bronzplakettet vehetett át Sulyok Tamás köztársasági elnök Fekete Károly püspöktől és Kossa György elnöktől.

Az Aulában rendezett eseményen a Debreceni Egyetem és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem főbotos gerundiumosai mellett közreműködtek a Debreceni Egyetem Marching Band zenészei, valamint Kovács Márk, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar hallgatója és tanára, ifj. Baran Sándor hegedűművész, akik Bartók-duó válogatást adtak elő.

Hálaadó koncert az Egyetemi Templomban

Az ünnepség hálaadó koncerttel folytatódott az Egyetemi Templomban, ahol a műsort megelőzően Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke mondott beszédet.

A hálaadó koncerten elhangzott Händel: Zadok the Priest – koronázási anthem, Vivaldi: E-dúr hegedűverseny (A tavasz) és Händel: Messiás – Halleluja kórusa.

Közreműködött a Kodály Filharmonikusok és a Kodály Kórus (Somogyi-Tóth Dániel, Debrecen város főzeneigazgatója, vezető karnagy: Kocsis-Holper Zoltán), a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar Vegyeskara (művészeti vezető: Végh Mónika), a Debreceni Református Kollégium Kántusa (karnagy: László Lóránd) és az Uni Sinfonietta Classica (művészeti vezető: Bényi Tibor, hegedűn közreműködött: Kovács Marietta).

Koszorúzási ünnepség a Gályarabok emlékoszlopánál

A jubileumi ünnepség záró programjaként a résztvevők koszorúkat helyeztek el a Református Kollégium előtti Emlékkertben a Gályarabok emlékoszlopánál.

Az egész napos jubileumi programsorozat a Debreceni Református Kollégium Kántusának közreműködésével a Szózat közös éneklésével zárult az Emlékkertben.